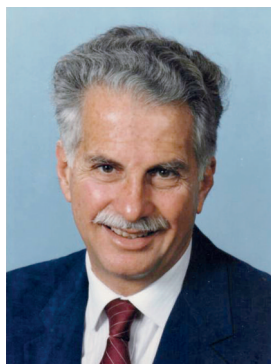




Csicsery Zsigmond (1929–2022)



Budapesten született 1929-ben. Középiskolai tanulmányait a visszacsatolt Kassán, a nyolcosztályos Premontrei Gimnáziumban kezdte, azután 1943-tól a visszacsatolt Nagyváradon, a Gábor Áron Tüzér hadapród-iskolában, majd 1944 végétől a közelgő szovjet hadsereg miatt iskolájával Németország különböző városaiban folytatta. Féléves német- és franciaországi amerikai hadifogság után tért vissza Magyarországra. 1947-ben Bu-

dapesten, a Petőfi Sándor Gimnáziumban érettségizett. A Műegyetem vegyészmérnöki karán végzett 1951-ben. Dolgozott a Forténál, majd a Richter Gedeon Gyógyszergyárban. 1952 nyarán, mint osztályidegent, munkaszolgálatra vitték, 1953 májusában bebörtönözték. 1954-ben szabadon engedték, a Budapesti Katonai Bíróság 1990-ben ítéletét semmisnek nyilvánította. 1954 nyaratól 1956 októberéig a Kőbányai Gyógyszergyárban dolgozott.

Ötvenhat októberében az Egyesült Államokba ment. Első állása a Monsanto vállalat kutatóintézetében, Daytonban volt. 1959 őszétől Evanstonban, a Northwestern Egyetem Vladimir Ipatieff-laboratóriumában dolgozott doktorátusán. 1961 végén doktorált. 1986-ig a Chevron olajvállalat kutatójaként, Kaliforniában dolgozott. Ott kezdett foglalkozni molekulaszita-katalizátorokkal és alakszelektív katalízissel. Az egyik alakszelektív katalizist („Rest-

riected transition state type shape selectivity”) ő fedezte fel. 1986 elejétől tanácsadóként működött. Az Egyesült Államokon kívül a legtöbb munkája Indiában, Finnországban, Olaszországban, Dél-Afrikában és Kínában volt. Indiában öt évig az UNIDO vezető tanácsadójaként dolgozott. Szakterülete: heterogén katalízis, molekulasziták, zeolitikémia és -katalízis, alakszelektív katalízis, petróleumtechnológia.

Legjelentősebb eredményei az alakszelektív katalízis és a dehidrociklodimerizáció (C3–C5 paraffinok katalitikus aromatiszálása) felfedezése, valamint egy ötéves UNIDO/UNDP projekt irányítása Indiában. Szaklapokban több mint 50 cikke jelent meg, 26 szabadalma van. A North American Catalysis Society igazgatója volt. Számos nemzetközi konferencián tartott plenáris előadást, mint meghívott előadó, több mint 23 országban tartott előadásokat egyetemeken és kutatóintézetekben. 1980-ban megválasztották a MTA Vegyipari Rendszertechnikai Munkabizottság tagjává. Tagja volt a Magyar Kémikusok Egyesületének. 2001-ben aranydiplomát kapott a Műegyetem Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karától. 2021-ben az egyetem szenátusa rubindiploma adományozásával ismerte el értékes mérnöki tevékenységét. 2020-ban a Novofer Alapítvány Gábor Dénes-díját kapta meg jelentős tudományos alkotás létrehozásáért és innovációs tevékenységéért.

Csicsery Zsigmond két angol nyelvű könyvet írt izgalmas életéről: *All that I Saw* és *Almost a Soldier* (<http://www.zalafilms.com/almostasoldier/bio.html>).

1966 óta Lafayette-ben, Kaliforniában élt.

Kívánságára hamvait a balatonszemesi családi kriptában helyezik el. **Csicsery György**

Felhívás a „BME Szerves és Gyógyszerkémiai Nap” rendezvényen való részvételre



Az MKE és a BME közös szervezése, a BME Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar 150 éves fennállását köszöntő ünnepségsorozat szatellitrendezvénye

Az MKE újjáalakult Szerves és Gyógyszerkémiai Szakosztálya páros években Vegyészkonferenciát, páratlan években egy kisebb rendezvényt szervez. Az idén „BME Szerves és Gyógyszerkémiai Nap”-ot rendezünk a Műegyetemen, **június 30-án (pénteken) 10–17.30 között.**



A célközönség a diplomamunkájukat készítő vagy azt már befejező hallgatók/frissen végzettek, illetve a már jelentős eredményeket elért doktoránsok hazánk valamennyi felsőoktatási intézményéből és kutatóintézetéből. A workshop plenáris előadással indul, majd 10+5 perces előadásokból álló délelőtti és délutáni szekcióval folytatódik. Új kezdeményezésként irodalmi érdekességeket felvillanító „flash”-prezentációkkal is lehet jelentkezni.

A workshopnak nincs költsége, **jelentkezés** előadásra vagy flash-prezentációra (utóbbi esetben a citátum megadásával), esetleg csak résztvevőként/kísérőként bármelyik szervezőbizottsági tagnál **2023. április 21-én délig** lehet e-mailben egy max. 2 oldalas absztrakttal (a docx – cím, szerzők, munkahely, szöveg, ábra, hivatkozások – for-



mán kívül más megkötés nincs). **Az elfogadásról május 2-ig küldünk értesítést.** Az előadásokat az érkezések sorrendjében tudjuk befogadni. Az absztraktok és a program online lesznek hozzáférhetőek.

Az előadások értékeléséhez a zsűri a jelenlévők véleményét is kikéri majd. Az első 3 helyezett előadó az EuroAPI díjazásában részesül. Lesznek más jutalmak, például CheMicroszoftverek is. Szintén díjazni fogjuk az előadások anyagából készített totó legügyesebb kitöltőit is

Keglevich György (elnök, keglevich.gyorgy@vbk.bme.hu), **Kurtán Tibor** (titkár, kurtan.tibor@science.unideb.hu), **Kardos Zsuzsa**, **Skodáné Földes Rita**, **Frank Éva**, **Dormán György**, **Bátori Sándor**, **Csámpai Antal**, **Kálai Tamás** (szervezőbizottság)



Global Women's Breakfast Női kutatók lehetőségei Magyarországon

2023. február 14.



INTERNATIONAL UNION OF
PURE AND APPLIED CHEMISTRY

A „Global Women's Breakfast” elnevezésű nemzetközi rendezvénysorozat a kémikusok világszervezete, az IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry) megalakulásának 100. évfordulója alkalmával, 2019-ben indította útjára. A program fő célja a nők tudományban elért eredményeinek megismerése, a női kémikusok kapcsolatihálózat-bővítésének elősegítése helyi és nemzetközi szinten egyaránt – természetesen nem kizárva a férfi kollégákat –, valamint a fiatal nők inspirálása a STEM-karrier választására (ezek a természettudományi, technológiai, mérnöki és matematikai ismereteket igénylő szakmák), nem utolsósorban a pályakezdő tudósok szakmai fejlődésének támogatása.

A világ minden részén egy meghatározott februári napon tartják a „Global Women's Breakfast” női reggeli világrendezvényt, az idei időpontja február 14., az idei nemzetközi mottó pedig Breaking Barriers in Science – A tudomány akadályainak áttörése volt.

A központi nemzetközi weboldalon (<https://iupac.org/gwb/2023/>) követni lehet az egyes rendezvényeket, és a beszámolókat is elolvashatjuk. A magyar rendezvény oldala az alábbi címen érhető el: <https://iupac.org/gwb/2023/breaking-barriers-in-science-noi-kutatok-lehetosegei-magyarorszag>.

A Magyar Kémikusok Egyesülete konferenciatermében tartotta a rendezvényt, személyes jelenléttel. A „Női kutatók lehetőségei Magyarországon” témakört jártuk körül két kiváló előadó segítségével. *Dr. Balázi Katalin*, az ELKH EK kutatója, egyben a Nők a Tudományban Egyesület elnöke a „Mentorprogramok a női hallgatók, oktatók és kutatók számának növelése érdekében a STEM területein” című előadásában számolt be arról a sokrétű

programkínálatról, amivel az általános iskolás kortól a már diplomás kutatókig segítik a lányok/nők műszaki érdeklődésének felkeltését és a kutatói pályán való maradását. A másik előadást *Dr. Bálint Erika*, a BME fiatal oktatója, a „Nők a Tudományban Kiválósági Díj 2018” kémiai tudományok kategóriájának nyertese tartotta, aki megismertette a hallgatóságot azzal, hogy hogyan lehet az egyensúlyt fenntartani az anyaság és a tudományos karrier között.

A rendkívül tartalmas előadásokat nagyon jó hangulatú beszélgetés követte, ahol az előadók készséggel válaszoltak a résztvevőkben felmerülő kérdésekre.

Köszönjük az előadóknak és a résztvevőknek a közreműködést! Reméljük, hogy jövőre, 2024 februárjában ismét találkozhatunk!

Simonné Dr. Sarkadi Livia
az MKE elnöke

Karikó Katalin elismerései fotókon

A Szegei Tudományegyetem vándorkiállításaa SZAB-székházban 2023. február 10. és 2023. március 10. között

A „Karikó Katalin elismerései a tanulmányi versenyektől a Lasker-díjig” című fotó- és dokumentumtárlat az SZTE Nemzetközi és Közkapcsolati Igazgatóság, valamint az SZTE Klebelsberg Könyvtár közös projektje. Az SZTE díszdoktora, az akadémikus,



Krisztin Tibor köszöntője

a száznál is több elismeréssel kitüntetett tudós nő, Karikó Katalin elismeréseit 2022. december 8. és 2023. január 8. között fölvonultató kiállítás vándorútra indult az SZTE József Attila Tanulmányi Központból. Az MTA Szegei Akadémiai Bizottság (SZAB) székházába kerülő fotóanyag ki is egészült.

A SZAB-székházban a „Nők és lányok a tudományban” világnaphoz kötődő első szegei rendezvényként nyitották meg a tárlatot február 10-én. Az ENSZ közgyűlése 2015-ben döntött arról, hogy február 11. legyen az „International Day of Women and Girls in Science” (IDWGIS).

A szintetikus mRNS-alapú orvosi technológiát felfedezéseivel megalapozó kutató, Karikó Katalin, a Szegei Tudományegyetem alumnája és kutatóprofesszora, akadémikus száznál is több elismerése közül a tudományhoz kötődő kitüntetések mutatva be a SZAB-székház kiállítási terében a falra került közel hatvan sajtó- és műtárgyfotó. A műtárgyként tekinthető díjakat és okleveleket fölvonultató kiállításon *Sahin-Tóth István* fotóíhoz *Újszászi Ilona* szövegei adnak hátteret.





A SZAB-székház földszinti előtérben a szegedi egyetemhez és a városhoz kötődő fényképeket állították ki; a Karikó Katalin-portrét *Bobkó Anna* készítette. Az első terembe a magyarországi és európai, a másodikba az amerikai és az ázsiai díjakról és ceremóniákról készült felvételek kerültek.

Az SZTE vándorkiállítás március második felében Kisújszállásra költözött. Az itteni tárlat kiegészült – többek között – olyan archív dokumentumokkal, amelyek azt is bemutatják, hogyan nyerte el 50 éve első kitüntetését, a Jermy Gusztáv-díjat az érettségi előtt álló Karikó Katalin, aki tavaly megkapta iskolavárosa civiljeitől a „Szeretünk, Kati!”-díjat.

Újszászi Ilona

A Solvay-díj (fotó: Sahin-Tóth István)

A TargetEx Kft. innovatív vírusdiagnosztikai reagenseket fejleszt



A TargetEx Kft. bejelentette, hogy a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által meghirdetett EUROSTARS –

Az Innovatív KKV-k partnerségi programban való magyar részvétel támogatása (kódszám: 2022-1.2.7-EUROSTARS) pályázati program keretében elnyert támogatással új kutatás-fejlesztési projektet indít „Vírusdiagnosztikai reagensek fejlesztése nukleinsav izolációs lépés kihagyásával” címmel. A projekt összköltsége várhatóan több, mint 164 millió forint lesz, melyhez 121 millió forint vissza nem térítendő támogatást kap a vállalkozás.

„A projekt keretében olyan qPCR és LAMP reagenst fejlesztünk ki, amelyek rezisztensek a nyálban levő bizonyos komponensek gátló hatására. Az ilyen reagensek alkalmazásával a klinikai vírusdiagnosztika költsége és ideje csökkenthető” – mondta Dr. Lőrincz Zsolt, a magyar biotechnológiai kisvállalat ügyvezetője és tudományos igazgatója.

„A betegmintákból történő víruskimutatásának standard protokollja a nukleinsav extrakció, amelyet kvantitatív polimeráz láncreakcióval (qPCR) vagy izotermikus amplifikációval (LAMP) történő amplifikáció követ. Az RNS-vírusok esetében a reverz transzkripció lépés megelőzi a qPCR reakciót (RT-qPCR) és a LAMP reakciót (RT-LAMP). A nukleinsav-kivonási lépés kritikus fontosságú a vírustartalmú minta (VTM) és a nyál/mintavevő vattapálca azon komponenseinek eltávolításához, amelyek gátolják a qPCR/RT-qPCR és LAMP/RT-LAMP reakciók megfelelő működését” – magyarázta Dr. Krajcsi Péter, a TargetEx üzletfejlesztési vezetője. – „A SARS-CoV-2 és más légúti vírusok kimutatására szolgáló kitek fejlesztése során kiderült, hogy szükség van az RT-qPCR és RT-LAMP alapú protokollok egyszerűsítésére, a költségek és az átfutási idők csökkentésére.”

„A pályázati támogatás nélkül projektünk nem valósulhatna meg. A projektben felmerülő költségek ~74%-át a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap forrásából finanszírozza a Magyar Kormány. Büszkéek vagyunk, hogy projektünk támogatást nyert el (szerződésszám: 2022-1.2.7-EUROSTARS-2022-00001)” – tájékoztatott Dr. Lőrincz Zsolt.

A TargetEx Kft. (www.targetex.com, info@targetex.com) 2002-ben alakult, 100%-os magyar tulajdonban levő, független, biotechnológiai kisvállalkozás. Szolgáltatásait és termékeit a gyógyszerkutatás és fejlesztés korai, preklinikai fázisában szükséges biológiai tevékenységek piaci szegmensén kínálja mind Európában,

mind pedig az Egyesült Államokban. A TargetEx Kft. szolgáltatások nyújtása mellett nemzetközi és magyar tudományos kutatás-fejlesztési együttműködésekben is részt vesz. A társaság versenylőnyét a képzett kutatógárda, és az általuk végzett munka elismert szakmai színvonalá jelenti.

Magyarországi (fizika)történet



A Typotex Kiadónál megjelent Solyom Jenő *Fizika Magyarországon 1945 és 1959 között. A fizikai kutatás és egyetemi oktatás újjászervezése* című könyve. Mihály György akadémikus véleménye szerint „Solyom Jenő könyve olyan időszakot tekint át, amikor a fizika tudományterületén bekövetkezett változások korhű lenyomatát adják a társadalmi folyamatoknak is”, ezért a könyv az intézmények, valamint az akkori tudományos eredmények mellett annak a viharos kornak

a fizikára gyakorolt, sokszor ellentmondásos hatását is igyekszik bemutatni.

A könyv nyomtatott formában és e-könyvként is megjelent. Az akadémiai támogatásnak köszönhetően az e-könyv ingyenes regisztráció után 0 Ft-ért letölthető a Typotex kiadó honlapjáról. Elérhetőség: https://interkonyv.hu/konyvek/solyom_jeno_fizika-magyarorszagon-1945-es-1959-kozott/

Vegyipari mozaik

A MOL-csoport 2022-es eredményei: a viharos év ellenére is erős EBITDA. A MOL-csoport közzétette a 2022-es év és a 4. negyedév pénzügyi eredményeit. A MOL-csoport 438,8 milliárd forintot termelt 2022 utolsó negyedévében, így az egész éves EBITDA-ja (pénzügyi mutatószám, az angol nyelvű kifejezés, earnings before interest, taxes, depreciation and amortization rövidítése) elérte a 1773,9 milliárd forintot. Az Upstream és Downstream együttesen az eredmény 95%-át adta fele-fele arányban.